THE ROMANIAN (ORTHODOX) COMMUNITY FROM BULGARIA (1920-2013)

Cătălin CRIMU
"Justinian Patriarhul" Faculty of Orthodox Theology, Bucharest

Abstract: Vlach presence in the southern Danube has always been a special concern for the Romanians living on the left bank of Istru. Faced with many problems over time, they have managed to retain their ethnic and cultural identity so far. We aimed in this study to present the situation of Vlachs (Romanians) in Bulgaria in the period 1920-2013, indicating their evolution. Due to changes in state policy and not recognizing the Bulgarian ethnic space, the number of communities is in a continuous decline, a situation aggravated because of ecclesial actions. Our aim therefore is raising the alarm aboutdiminishing Vlach population.

Keywords: Vlachs, Romanians in Bulgaria, repression

JEL: R00, Z12, Z13

Introducere

Până la venirea protobulgarilor pe teritoriul actual al Bulgariei, populaţia românească (vlahii) era deja încreştinată, aparţinând eclesial de Patriarhia Ecumenică din Constantinopol. În acest timp se cunosc mai multe reşedinţe episcopale: *Ratiaria (azi, Arcer), Castra Martis,, Oescus (azi, Gigen), Serdica (azi, Sofia), Novae (azi, Sviştov), Sexanta (azi, Sexaginta), Prista (azi, Russe), Appiaria (azi, Riahovo), Durostorum (azi, Silistra), Abrittus (azi, Razgrad), Nicopolis (azi, Nikiup), Marcianopolis (azi, Devnja), Odessos (azi, Varna)*[1].

Însă, odată cu pătrunderea triburilor bulgare situaţia s-a tensionat şi mai mult, în cele din urmă ţarul Boris (852-889) primid credinţa creştin-ortodoxă sub influenţa împăratului bizantin Mihail al III-lea.[2] Punctul culminant îl constituie adoptarea limbii slave în cult şi în administraţia noii organizări statale de către ţarul Simeon (893-927) în urma adunării de la Preslav (893).

Cu siguranţă, românii aveau locaşuri de cult unde se închinau în limba pe care o înţelegeau, în locurile unde existau mase compacte. Având în vedere că mulţi vlahi se ocupau cu comerţul ei se puteau închina la locaşurile sfinte aparţinând altor comunităţi, tot de aceeaşi credinţă.

[*] ***„Această lucrare a beneficiat de suport financiar prin proiectul "Rute de excelenţă academică în cercetarea doctorală şi post-doctorală – READ" cofinanţat din Fondul Social European, prin Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926."***

[1] Pr. Prof. Mircea Păcurariu, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, vol. I, Basilica, 2003, 116; Jacques Zeiller, *Les origines chrétiennes dans les provinces danubiennes de l'empire romain,* Paris, 1918;

[2] Dietmar W. Winkler-Klaus Augustin, *Bisericile din Răsărit,* Ed. Arhiepiscopiei romano-catolice de Bucureşti, Bucureşti, 2003, p. 32

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

Pe 8 septembrie 1203 ţarul Ioniţă Kaloian acceptă unirea cu Roma, iar arhiepiscopul Vasile este recunoscut ca *primat* peste *totius Bulgarie ac Blachie primate*[3].

Odată cu venirea otomanilor în fostul Împeriu Bulgar, şi vlahii au avut de suferit, multe biserici fiind dărâmate, iar populaţia fiind obligată să se retragă în munţii sau să treacă în N Dunării.

Aşa se face că mulţi domnitori români au ajutat locaşurile de cult din această ţară cu gândul vădit de a-i ajuta pe românii aflaţi în S Dunării. Radu cel Mare a rezidit mânăstirea Kremikovski, în apropiere de Sofia. În ea se păstrează tabloul votiv al familiei donatoare. Bogdan al III-lea al Moldovei, mitropolitul Grigorie Roşca şi episcopul Isaia al Rădăuţilor au făcut danii mânăstirii Rila. Pe vechiul turn de piatră din această mănăstire este săpată stema Moldovei, iar pe catapeteasmă, stemele Moldovei şi Ţării Româneşti[4]. Matei Basarab a ctitorit două biserici pe teritoriul bulgar: una la Vidin, cu hramul Sf. Cuv. Parascheva, alta la Sviştov, cu hramul Sf. Ap. Petru şi Pavel. Ambele păstrează chipul lui Matei Vodă cât şi al soţiei, doamna Elina[5]. Slugerul Gheorghe şi fiul său, postelnicul Constantin, ambii dregători la curtea lui Vasile Lupu, şi vlahi originari din Epir, au reconstruit mânăstirea Bacicovo, iar chipul lor este zugrăvit acolo[6]. Şi lista poate continua.

Situaţia se schimbă în urma războaielor din 1877-78 şi mai ales după 1908 când Bulgaria devine un stat independent. Răboaiel au urmat (1912, 1913, 1914-18) au produs multe schimbări în rândul populaţiei, inclusive în cea românească.

1. Comunităţi- distribuirea geografică

În Bulgaria există trei regiuni unde populaţiile de vlahi sunt prezente:

a) în partea SV şi V a ţării, în special Valea Timocului (vlahii timoceni)
b) în partea N, cu sate distribuite în dreapta Dunării (vlahii dunăreni)
c) în interiorul ţării (regiunea Eminska Planina)

În regiunea dintre Timoc şi Vidin sunt localizate 31 de sate cu populaţie compact românească, iar de la Lom către Silistra, în regiunile Montana, Vrata, Pleven, Lovech, Veliko Târnovo, Ruse şi Silistra se află aproape 70 de sate locuite de populaţie de origine română, în proporţii diferite (de la 10% la 80%)[7].

În urma recensământului din 2001, regiunile cu mare număr de români erau la ***Varna*** (3620 vlahi şi 440 români), ***Veliko Târnovo*** (1066 vlahi şi 60 români), ***Burgas*** (623 vlahi şi 52 români) , ***Vidin*** (155 vlahi şi 16 români), Silistra (457 vlahi şi 19 români.

---

[3] A. Tăutu, *Primato e autonomia (a proposito dell'autonomia della Chiesa bulgaro-valacca ai tempi di Innocenzo III), „*Acta Philosophica at Teologica. Societas Academica Dacoromana", Roma, nr. 2, 1964, p. 457-462;

[4] Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Istoria...*, ed. III, p. 220

[5] C. C. Giurescu, *Două ctitorii ale lui Matei Basarab în Bulgaria,* în *Revista de istorie Română,* XI-XII, 1940-1942, p. 390-391

[6] Al. Alexianu, *Doi români ctitori în Bulgaria şi în Pind (1643-1644),* în *BOR,* an.LXXXIII, 1965, nr.7-8, p. 771-776;

[7] http://www.formula-as.ro/2013/1072/sub-lupa-41/mae-se-tine-de-cuvant-aloca-fonduri-pentru-scoli-romanesti-in-bulgaria-16483

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

2. Populaţia

Conform datelor statistice existau la începutul ***anilor '20*** peste 96.000 de români, ajungând în ***1934*** la 16.000[8], ***1938*** – aprox 9.500 români[9],***1965*** – aprox. 6000, ***1992*** – 5.158 vlahi şi 2.491 români iar în ***2001*** – 10.566 vlahi şi 1.088 români[10].

În jurul Vidinului erau în 1899, 54 de sate cu populatia majoritar românească iar astăzi doar 25. În 1920 existau la Vidin 42. 414 români, iar în 1934 s-a indicat doar 1.213 (o diferenţă de 41.201). La Plevna, din cei 14. 505 români s-a indicat doar 23 (în 1934).

În perioada de după primul război mondial, românii au avut de suferit din cauza unor intrigi politice, mai ales în zonele unde erau majoritari (zona Vidinului), ajungându-se la represalii. De exemplu, la 22 mai 1932, în comuna Bregova, unde din 4.929 locuitori 4.836 erau romani, in prezenta episcopului Neofit al Vidinului, autoritatile bulgare au confiscat toate cartile de rugăciune, deoarece slujba a fost ţinuta în limba română. În toamna anului 1934, arhivele bisericii din Gavren, sat cu 2.698 locuitori din care 2.610 români, au fost aruncate in Dunăre pentru că era redactată în limba română[11].

Situaţia s-a agravat după dictatul de la Craiova, 1940, când partea S a Dobrogei a fost cedată Bulgariei, făcându-se şi un transfer de populaţii importante.

În prezent, în urma recensământului din februarie ***2011***, numărul cetăţenilor bulgari care s-au declarat "etnici români" este de 866, cel al cetăţenilor bulgari care s-au declarat "etnici vlahi" de 3.598 iar al cetăţenilor români aflaţi în Bulgaria este de 334[12]. Aşadar, un număr de 4.798 de persoane[13].

La acelaşi recensământ s-au declarat vorbitori de limba română 5454 de persoane, din care cele mai mari grupuri sunt reprezentate de: "vlahi" - 1964, romi - 1837, români - 822, bulgari - 733. Spre o mai bună înţelegere, prezentăm o secţiune de statistică[14]:

	dupa Weigand	**in 1910**	**in 1940**
Vidin (oras)	958	1 500	6 200
General Marinovo (fosta Musumane)			442
Pasacovo (fosta Guyalia)			418
Balei	810		982

[8]http://www.romanii.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=85:despre-comunitatile-romanesti-din-bulgaria-&catid=45:romanii-de-langa-noi&Itemid=59

[9] Pr. Ctin Parvu, *Patriarhul Iustinian, mărturii, fapte şi adevăr,* EIBMBOR, Bucureşti, 2005, p. 176.

[10] Guvernul României, Departamentul informaţiilor publice, *Întru apărarea românilor de pretutindeni, memoriu reritor la starea de fapt şi de drept a legăturilor statului român cu persoane şi comunităţi româneşti din lume comparativ cu organismele similare de stat din diferite state,* Bucureşti, 2000, p. 29.

[11] http://romanii-din-bulgaria.blogspot.ro/

[12] http://sofia.mae.ro/node/804

[13] http://censusresults.nsi.bg/Reports/2/2/R9.aspx

[14]http://www.romanii.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=85:despre-comunitatile-romanesti-din-bulgaria-&catid=45:romanii-de-langa-noi&Itemid=59

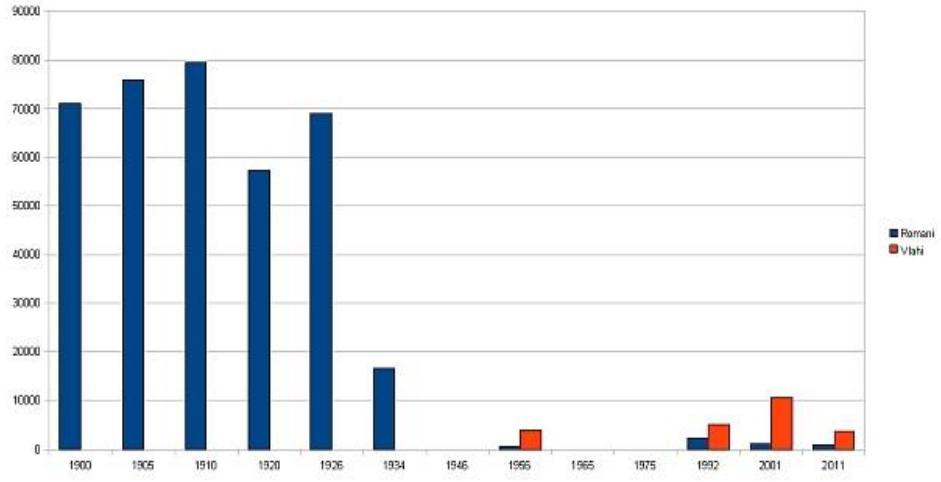
BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

Bregova	(impreuna cu Balei) 4 503	4 710	5 460
Cosovo	629	965	1 158
Cudelin (fosta Vlasca Racovita)	394	430	433
Rachitnita	914	1 345	1 776
Gradet (fosta Garti)	240	300	2 010
Placudor			440
Drujba (fosta Sv. Peter, apoi Molalaia)	641	810	994
Gamzova	1 770	2 070	2 441
Deleina	645	815	1 123
Calina (fosta Cirocalina)			158
Tianovti	381	470	629
Antimovo (fosta Sef sau Seu)	739	985	1 423
Capitanovti	1 244	1 520	1 774
Pocraina (fosta Tar Borisovo apoi Charin beg, Kirimbeg)	1 687	2 060	2 547
Varfu	1 967	2 200	2 148
Novoselo		70	4 542
Florentin	747	970	1 201
Gomotarti	1 400	1 675	1 976
Cosava	946	1 150	1 212
Cutova	1 015	1 355	1 781
Slanotam	799	1 075	1 423
Maior Uzunov (fosta Halvagii)	666	850	1 075
Negovanovti	1 050	1 265	1 586
Vinarovo (fosta Cingurus)			724
Iasen	648	765	905
PLASA CULA			
Borilovat	611	720	889
Canit (fosta Fundeni)	113	140	173
Perilovat	478		614
Rabrova	1 685	2 030	2 454
Gratcovski	1 370	2 030	415
Topolovat Vale (fosta Bosneacul din Vale)		350	464
Calinic	603	815	1 104
Topolovat Deal	664	875	1 020
PLASA LOM			
Arciar		120	

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

Belogradcik		50	
Stanevo (fosta Ciucan)	346	440	610
Zlateia (fosta Caluger sau Chelugher Mala)	883	100	140
Zlateia (fosta Cule Mala)	920	1 270	1 942
TOTAL	**32 466**	**38 295**	**58 806**

Aşadar: [15]

3. Instituţii culturale şi spirituale

Biserica

Numărul mare de români aflaţi în actuala capitală a ţării a determinat ca aceştia să-şi construiască un locaş de închinare. Încă din 1850 s-a discutat construirea unei biserici în Sofia şi a unei şcoli deoarece românii mergeau la cele bulgare şi greceşti[16]. Aflăm dintr-un raport din 1902, întocmit de directorul Şcolii româneşti din Sofia, V Stroescu, şi Ghachi Trifon, că aici trăiau 331 familii formate din 302 bărbaţi, 281 femei, 281 băieţi şi 217 fete. Total 1081.

Pe 4/7 mai 1905 s-a pus piatra de temelie pt noua biserică cu hramul Sf. Treime. Au participat: protosinghelul mitroppoliei din Sofia, Ioan Sgalla, român din Ohrida, şi alţii: principele Ferdinand al Bulgariei, Boris şi Czril, miniştri bulgari, lucru adus la cunoştinţa mitropolitului primat al României, Iosif Gheorghian prin adresa nr. 487 din 25 mai/7 iunie 1905. Lucrările au fost terminate în 1907, iar ultimele retuşuri s-au făcut în 1912[17].

Din cauza faptului că Biserica Bulgară a fost declarată schismatică, sfinţirea s-a făcut mult mai târziu, pe 6 dec 1923.

Proiect bisericii a fost realizat de arhitectul vienez Friederich Grunnanger, în stil brâncovenesc.

[15] http://www.george-damian.ro/cati-romani-sunt-in-bulgaria-3005.html

[16] Arhiva Sf. Sinod, Dosar nr. 704/1900-1996, p. 14-15.

[17] Prot. Al. Munteanu, *Biserica Ortodoxă din Sofia,* în *Douăzeci de ani din viaţa Bisericii Ortodoxe Române (1948-1968),* Ed. Institutul Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 1968, 239

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

Redăm şi lista preoţilor care au slujit la acest altar: Stelian Iliescu, Paraschiv Angelescu, Ion Runcu, Dimitrie Petrov, Ioan Cristea, Ion Dorobanţu, Mihail Grosu, Alexandru Munteanu, Armand Munteanu, Alexandru Şchiopu, Ilie Cormoş, Neluţu Oprea.

Mai amintim că în Bulgaria mai sunt locaşuri unde slujesc preoţi români. Le amintim pe cele din satul Căpitănuţ (1884-1889, Sf Treime), Chirimberg-Pocraina (1884), Gumătarţ (1910-1916, Sf Petru şi Pavel), Rabova (1925). La cea din urmă, preotul Valentin Ţvetanov Gheorghiev, român, este ameninţat prin decizia Consiliului eparhial Vidin, 139/ 7 aug 2002 să mai slujească în limba română.

Şcoala

Prima şcoală a apărut în 1894. În 1898 i s-a mai adăugat o secţie pentru cei din ciclul primar iar în 1903 o secţie de croitorie pentru fete.În 1934 ia fiinţă Institutul român (liceu), datorită ministrului Vasile Stoica. Liceul era dotat cu cantină, bibliotecă (peste 6.000 volume), cinematograf (200 locuri). Între 1947-1948 a fost construită o nouă clădire cu 2 etaje în curtea Institutului. În 1948 liceul a fost închis. Reînfiinţat în septembrie 1999 dar într-un liceu bulgar de periferie.

Numărul de elevi a fluctuat. Astfel: în 2001/2002 existau 3 clase: a VIII-a (11 elevi), a IX-a (21 elevi), a X-a (20 elevi). În anul şcolar 2002/2003 şi-a mutat sediul la Şcoala Gimnz. Nr. 136 "Liuben Karavelov" (6 încăperi), oferind şi cazare (1 km distanţă). Au fost înscrişi în 2004/ 2005... 7 elevi. Comisia MAE & MECT a constatat în perioada 2004-2007 slaba pregătire a elevilor.În 2007 nu erau elevi români. La 15 sept. 2009 liceul românesc se mută într-un nou sediu- Liceul bulgar Nr. 123 "Ştefan Stambolov". Aici, numărul de elevi a fost următorul: 2009/2010- 58 elevi, distribuiţi în clasele a VIII-a (13 elevi ,18 ore de lb.română/săpt), a IX-a: (15 elevi, 7 ore/...), a X-a: (15 elevi, 5 ore/...), a XI-a (9 elevi, 7 ore/...),a XII-a (6 elevi, 9 ore/...).

4. Programe guvernamentale de susţinerea a vlahilor din Bulgaria

Departamentul Politici pentru relaţia cu românii de pretutindeni, departament din cadrul MAE, a desfăşurat mai multe proiecte în ajutorul românilor din Bulgaria. Astfel,

a) **Programul Spiru Haret** presupune predarea limbii române elevilor din regiunea Vidin în case-pilot (închiriate). Numărul de elevi în perioada 2008-2009 a fost de 400. Suma alocată: 24.750 euro[18].
b) **Programul Societas**- de susţineare a Uniunii Etnicilor Români din Bulgaria (infiinţată în 2003, sediul la Vidin); Suma alocată în 2009: 4200 euro.
c) **Programul Patrimoniu**- de susţinerea festivalurilor de cântece şi dansurilor populare româneşti (festivaluri ţinute la Albotina, în luna aprilie). Suma alocată în 2009: 6000 euro.
d) **ARC 2013**- Proiectul s-a desfăşurat la Sulina, jud. Tulcea, în perioada 8 iulie – 13 august 2013 şi Poiana Pinului, jud. Buzău, în perioada 8 iulie – 7 august a.c., în serii

[18] MAE, Departamentul pentru Relaţiile cu românii de pretudinteni, Raportul nr. D/4004/16 noiembrie 2009, elaborat de dlul Eugen Tomac, secretar de stat.

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

consecutive de câte şase zile. În cadrul programului au fost organizate ateliere de pictură şi grafică, orientare turistică, muzică, dansuri populare româneşti, cultură generală şi sport[19].

e) **Diaspora Estival-** desfăşurat în luna august (2 săptămâni) la Mangalia, având în dezbatere mai multe teme din domenii precum turism, comerţ şi mediu de afaceri, educaţie şi cultură, artă populară, asociativitate şi mass-media.

f) **Şcoala de vară „Cunoaşte-ţi vecinii!"-** desfăşurat în perioada 09 – 15 septembrie 2013, la Eforie Nord, judeţul Constanţa, Şcoala de vară „Cunoaşte-ţi vecinii!" pentru tinerii români de pretutindeni care studiază în centrele universitare din România. Aceştia au fost selectaţi în baza unor criterii de performanţă, cu sprijinul Ministerului Educaţiei Naţionale şi a celor mai mari centre universitare din România. La lucrările şcolii de vară au participat profesori universitari, jurnalişti, diplomaţi şi europarlamentari români. Şcoala de vară s-a desfăşurat sub forma unor dezbateri tematice în următoarele domenii: istorie, relaţii internaţionale, drepturile omului şi ale minorităţilor şi ştiinţe ale comunicării.

În 2009 s-a derulat proiectul "**Limba română, paşaport european al românilor din Bulgaria**", organizat de ICR şi Comunitatea Românilor din Bulgaria în perioada 1 feb-30 iunie 2009: la Vidin şi Silistra a fost implementat proiectul de mai sus. Proiectul a presupus predarea de către profesori de etnie română din Bulgaria şi de doi profesori de limba română din România unor noţiuni de lexic românesc, corectitudine gramaticală, morfologie şi stilistică românească, conversaţie. Suportul de curs a constat din cărţi dar şi din materiale audio/video[20].

5. Asociaţii vlahe în Bulgaria

Românii/vlahii/aromânii din Bulgaria sunt organizaţi in următoarele asociaţii[21]:

- ***Uniunea Etnicilor Români din Bulgaria „AVE",*** Vidin 3700, str. „Pazarska", nr. 2, preşedinte dr. Ivo Gheorghiev, tel. 00359/94/988964; fax 00359/884988109; e-mailifg@abv.bg *Pe lângă Uniunea Etnicilor Români din Bulgaria s-a constituit Casa de Cultură „Sf. Teofana Basarab",* cu aceeaşi conducere şi adresă.

- ***Centrul Cultural Român*** şi ***Uniunea Ziariştilor Români din Bulgaria,*** str. „P.R. Slaveikov", nr. 25, Vidin 3700, preşedinte Ivan Juvetov, e-mail antikv_juvetov@abv.bg

- ***Asociaţia Culturală a Vlahilor din Bulgaria***, preşedinte Viktor Mişu Socrate; str, „Pazarska", nr. 2, Vidin 3700; tel. 00359/94/988964; fax 00359/884988109; e-mailifg@abv.bg

- ***Asociaţia „Curcubeul peste Dunăre",*** preşedinte Boian Ivanov, str. „Pazarska", nr. 2, Vidin 3700, e-mail ifg@abv.bg, tel. 00359/94/988964; fax 00359/884988109.

[19] http://www.dprp.gov.ro/proiecte/actiuni-proprii-ale-departamentului-politici-pentru-relatia-cu-romanii-de-pretutindeni-in-anul-2013/

[20] http://www.icr.ro/bucuresti/romani-din-afara-tarii/programul-scoala-romaneasca-in-bulgaria-cursuri-interactive-de-limba-romana-la-vidin-si-silistra-1.html

[21] http://sofia.mae.ro/node/847

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

Asociaţia Vlahilor din Bulgaria (AVB), preşedinte Plamka Liubomirova, str. "Iavorov", nr. 1, cam. 213, Vidin 3700, tel/fax 00359/94/600398, e-mail lybomirova_vd@abv.bg

Comunitatea Românilor din Bulgaria, preşedinte dr. Serafim Hristov, Vidin 3700, str. "Ribarska", nr. 6, tel/fax 00359/94/620320; tel/fax în România 0040/351/800591; e-mailromanii_bulgaria@mail.bg

Suţata Aromânilor „Unirea" şi Centrul de Limbă şi Cultură Ar(o)mână, preşedinţi Toma Kiurkciev şi Mihai Hristov, Sofia 1000, str. „Kniaz Boris I", nr. 136, tel. 003592/9893133; fax 003592/9893116; e-mail: unireasofia@yahoo.com;kyurkchiev16@abv.bg.

Suţata Aromânilor din Dupniţa, preşedinte Nikola Kostov, str. "Patriarh Evtimii" nr. 88, ap. 12, reg. Kiustendil, tel. 00359/701/41401; e-mail kostov.arman@abv.bg

Suţata Aromânilor din Velingrad, preşedinte Vasil Ianakiev, str. „Raiko Daskalov", nr. 9, cod 4600, reg. Pazargik, tel. 00359/359/52582; e-mail vvel@abv.bg;vasil.yanakiev@generali.bg

Suţata Aromânilor din Peştera, preşedinte Atanas Şterev, str. „Petăr Staikov", nr. 2, reg. Pazargik, tel. 00359/350/65533; 00359/350/62093

Fundaţia „Walahorum" din Vidin, preşedinte Liudmil Rădukanov, str. „Iavorov", nr. 1, bloc „Camelia", sc. A1; e-mail: walahorum@abv.bg.

6. Publicaţii

a. Revista ***Timpul*** (bilingvă), editată lunar din 1993 la Vidin de către Asociaţia Vlahilor din Bulgaria şi Asociaţia Românilor din Bulgaria;
b. Buletinul ***Timpul armânlu*** (din 1998, Sofia), aparţine Asociaţiei Vlahilor şi este editat de 6 ori pe an de Centrul pentru limbă şi cultură aromână, într-un tiraj de 1000 de exemplare, cu finanţare din partea Centrului Internaţional pentru Problemele Minorităţilor şi Colaborarea Culturală. Buletinul este distribuit filialelor Societăţii Aromânilor din Sofia, precum şi organizaţiilor aromâne din statele balcanice, Europa Occidentală, America şi Australia[22].
c. Revista ***Salut românesc*** *(2003)* este o revistă trilingvă, editată periodic de Uniunea Etnicilor Români din Bulgaria.

Concluzii

Prezenţa românilor, cunoscuţi în Bulgaria sub diferite denumiri (vlahii, aromâni), este un fapt ce nu poate fi contestat. Numărul lor mare denotă vechimea lor în această ţară dar şi minunea păstrării identităţii lor, identitate conservată de cei doi piloni: limba şi credinţa care formează spiritualitatea acestui popor.

[22] http://sofia.mae.ro/node/804

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

Supuşi politicii de asimilare (regimul Stamboliski), vlahii sunt şi astăzi *persecutaţi* tacit, vădit, de către guvernul bulgar, intrat din 2007 în cadrul Uniunii Europene şi obligat să respecte minorităţile. O respectare doar pe hârtie...

Numărul mare de asociaţii îi ajută pe aceştia să devină o voce într-o ţară răvăşită de multe plăgii (invazia otomană, comunism, desbinarea Bisericii, etc.)

Guvernul României, prin programele sale, încearcă să promoveze tradiţiile românilor din dreapta Dunării, însă, din păcate, aceste măsuri sunt insuficiente. Ar trebui ca toţi factorii activi din ţara noastră (Preşedinţie, Guvern, Biserica, diferite institute) să facă front comun ca drepturile vlahilor să fie respectate (cel puţin, dreptul la slujire în biserică şi în şcoală în limba română).

Bibliografie

- Pr. Ion Armaşi-Vartan, *Biserica Ortodoxă Română în diaspora; scurt istoric şi organizarea actuală,* 2011, teză de doctorat;
- *Biserica Ortodoxă Română,* numerele din 1923-2013, buletinul oficial al Patriarhiei Române;
- MORARU Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Dialog teologic şi ecumenic*, vol. III, tomul II, EIBMBOR, Bucureşti, 2006;
- *Teologia Ortodoxă în secolul al XX-lea şi la începutul secolului al XXI-lea*, coordonator pr. prof. dr. Viorel Ioniţă, Ed. Basilica, Bucureşti, 2011
- *Churches and Denomination în People's Republic of Bulgaria*, editat de Departamentul ecumenic al Bisericii Ortodoxe Bulgare, Sofia, 1975 (reeditat în 1985);
- *Autocefalie şi comuniune*. Biserica Ortodoxă Română în dialog şi cooperare externă (1885-2010);
- CHAILLOT, Christine, coord, *Biserica Ortodoxă din Europa de Est în secolul al XX-lea,* Ed. Humanitas, 2011;
- COTAN Claudiu, *Biserica şi statul. Biserica Ortodoxă în secolul al XX-lea (consideraţii generale),* Ed. Vasiliana '98, Iaşi, 2009;
- HOPKINS, James, *The Bulgarian Ortodox Church: A Social-Historical Analysis of the Evolving Relationship Brtween Church, Nation and State în Bulgaria,* East European Monographs, 2008;
- *Românii de la sud de Dunăre. Documente,* coord. Stelian Brezeanu şi Gheorghe Zbuchea, 1997;
- BERCIU-DRĂGHICESCU, Adina, *Şcoli şi biserici româneşti din Peninsula Balcanică,* vol. I: 1864-1948; vol. II: 1918-1953, Bucureşti, Ed. Universităţii din Bucureşti, 2004 (în colaborare cu maria Petre);
- GIATZIDIS, E., *An introduction to Postcommunist Bulgaria,* Manchester University Press, Manchester, 2002;
- JELAVICH, Barbara, *Istoria Balcanilor. Secolul al XX-lea,* trad. de Mihai Eugen Avădanei, Ed. Institului European, Bucureşti, 2002;
- PAPACOSTEA, Victor, *Trediţii româneşti de istorie şi cultură,* ed. îngrijită de Cornelia Papacostea-Danielopolu, Ed. Eminescu, 1996;

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)

- ZBUCHEA, Gheorghe, DOBRE, Cezar, *Românii timoceni,* Ed. DC Promotion, Bucureşti, 2005

- http://www.bg-patriarshia.bg/, site-ul oficial al Patriarhiei Bulgare
- http://patriarhia.ro/, site-ul oficial al Patriarhiei Române
- http://sofia.mae.ro/node/804, site-ul Ambasedei Române la Sofia
- http://www.bgembassy-romania.org/ro/category/ambasada/, site-ul Ambasadei Bulgare din România
- www.pgiire.com , site-ul liceului "M. Eminescu" din Sofia

BDD-A22174 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:22 UTC)